

แนวทางการยื่นคำร้องขอต่อศาลให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรล้มละลาย

(การชำระบัญชีล้มละลาย)

จัดทำโดย

กลุ่มตรวจการสหกรณ์

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม การร้องขอต่อศาลให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรล้มละลาย

การร้องขอต่อศาลให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรล้มละลาย หรือ การชำระบัญชีล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๑(๗) กำหนดให้ผู้ชำระบัญชีร้องขอต่อศาล เพื่อสั่งให้สหกรณ์ล้มละลายได้ ในกรณีที่เงินค่าหุ้นหรือเงินลงทุนใช้เสร็จแล้ว แต่ทรัพย์สินก็ยังไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ ทั้งนี้ การชำระบัญชีสหกรณ์ที่ล้มละลายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๗๔ ประกอบพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๔ การชำระบัญชี มาตรา ๘๑(๗) ที่ว่า “...ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจหน้าที่ (๗) ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์ล้มละลายได้ ในกรณีที่เงิน ค่าหุ้นหรือ เงินลงทุนใช้เสร็จแล้ว แต่ทรัพย์สินก็ยังไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้
2. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๘๘ ที่ว่า “ในกรณีที่ลูกหนี้เป็น ห้างหุ้นส่วนสามัญที่ได้จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือนิติบุคคลอื่น นอกจากเจ้าหนี้จะฟ้องขอให้ ล้มละลายได้ผู้ชำระบัญชีของนิติบุคคลนั้นๆ อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลให้นิติบุคคลนั้นล้มละลายได้ ถ้าปรากฏว่าเงิน ลงทุนหรือเงินค่าหุ้นได้ใช้เสร็จหมดแล้วสินทรัพย์ก็ยังไม่พอกับทรัพย์สิน
3. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒
4. ข้อกำหนดคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๔
5. ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการจัดทำสารบบความ สารบบคำพิพากษา และการรวบรวม เก็บรักษาเอกสารในสำนวนความในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เหตุในการยื่นคำร้อง

เมื่อผู้ชำระบัญชีได้ดำเนินการชำระบัญชีมาถึงขั้นตอนการจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร แล้วเสร็จ ปรากฏว่า สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรไม่มีเงินและไม่มีรายการทรัพย์สินใดที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ เพื่อให้การชำระบัญชีแล้วเสร็จและสามารถถอนชื่อสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน ผู้ชำระบัญชีต้อง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๑(๗) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ว่า “ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจ

หน้าที่... (๓) ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์ล้มละลาย ในกรณีที่เงินค่าหุ้นหรือเงินลงทุนได้ใช้เสร็จแล้ว แต่ทรัพย์สินก็ยังไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้สิน” เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรล้มละลาย ทั้งนี้ เมื่อสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเป็นนิติบุคคล จะต้องมียกเว้นหนี้สินไม่ว่าจะมีเจ้าหนี้รายเดียวหรือหลายรายรวมกัน จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป จึงจะถือว่านิติบุคคลนั้นมีหนี้สินล้นพ้นตัวเป็นเหตุให้ผู้ชำระบัญชีร้องขอให้สหกรณ์ล้มละลายได้

*หมายเหตุ กรณีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีบางกรณีที่ผู้ชำระบัญชีได้ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรล้มละลาย ซึ่งมีหนี้สินไม่ถึง 2 ล้านบาท และศาลมีคำสั่งให้ล้มละลาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเหตุผลในการยื่นคำร้องต่อศาลของผู้ชำระบัญชี

ผู้มีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรล้มละลาย

ผู้ชำระบัญชี ต้องเป็นผู้ชำระบัญชีที่ได้รับการแต่งตั้งโดยนายทะเบียนสหกรณ์

ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ชำระบัญชี ต้องเป็นบุคคลที่ผู้ชำระบัญชีมอบอำนาจให้ดำเนินการในกระบวนการพิจารณาใดๆ ในศาลล้มละลาย หรือศาลยุติธรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งให้สหกรณ์ล้มละลาย ยื่นคำให้การ สืบพยาน ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อศาล และมีสิทธิในการประชุมเจ้าหนี้ รับเงินค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี ลงลายมือชื่อรับและส่งเอกสารจากศาลแทนจนเสร็จการ รวมถึงดำเนินการกระบวนการพิจารณาใดๆ ไปในทางจำหน่ายสิทธิ เช่น ยอมรับตามที่อีกฝ่ายหนึ่งร้องขอ ประนีประนอมยอมความ และกระทำการอื่นใดที่เกี่ยวกับคดีล้มละลายแทนผู้ชำระบัญชี

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีล้มละลาย

ศาลล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง “ศาลล้มละลายมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีล้มละลาย” ทั้งนี้ ศาลล้มละลาย หมายถึง ศาลล้มละลายกลาง หรือ ศาลล้มละลายภาค

เขตอำนาจศาล ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๑๕๐ ที่ว่า “การยื่นคำฟ้องหรือคำร้องขอให้ล้มละลาย ให้ยื่นต่อศาลซึ่งลูกหนี้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตหรือประกอบธุรกิจอยู่ในเขตไม่ว่าด้วยตนเองหรือโดยตัวแทนในขณะที่ยื่นคำฟ้องหรือคำร้องขอ...” แม้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๕ วรรคสอง จะบัญญัติให้ศาลล้มละลายกลางมีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานครก็ตาม แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีการจัดตั้งศาลล้มละลายภาค จึงถือว่า ศาลล้มละลายกลางมีเขตอำนาจทั่วราชอาณาจักร ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ผู้ชำระบัญชียื่นคำร้องขอให้สหกรณ์ล้มละลายได้ ๓ ช่องทาง ดังนี้

(๑) ศาลล้มละลายกลาง ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีล้มละลาย และมีที่ตั้งแห่งเดียวเท่านั้น คือ ศาลล้มละลายกลาง ตั้งอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

(๒) ศาลที่ลูกหนี้มีภูมิลำเนาหรือประกอบธุรกิจอยู่ในเขตศาล (ศาลจังหวัด) ยกเว้นศาลแขวง ซึ่งผู้ชำระบัญชีต้องจัดทำสำเนาคำฟ้องหรือคำร้องขอสำหรับศาลจังหวัด ๑ ชุด แล้วให้ศาลจังหวัดส่งต้นฉบับไปยังศาลล้มละลายกลางเพื่อพิจารณา และเมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเป็นประการใดจะแจ้งให้ศาลจังหวัดทราบ จากนั้นศาลจังหวัดแจ้งคำสั่งศาลล้มละลายกลางให้ผู้ชำระบัญชีทราบ ตามข้อกำหนดคดีล้มละลาย พ.ศ.๒๕๔๙ ข้อ ๕ ประกอบ ข้อ ๖

(๓) ระบบการยื่นและส่งคำคู่ความและเอกสารโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) ในการยื่นคำฟ้องต่อศาลล้มละลายกลางทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ชำระบัญชีต้อง “ลงทะเบียน และ ยืนยันตัวตน” เพื่อใช้งานระบบผ่านช่องทาง <https://efiling3.coj.go.th>

เอกสารที่ประกอบการยื่นคำร้อง

1. คำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้สหกรณ์ล้มละลาย ตามแบบฟอร์มศาลล้มละลายกลาง (แบบ ๗)
2. บัญชีพยาน (แบบ ๑๕)
3. เอกสารท้ายคำร้อง ประกอบด้วย
 - ๓.๑ สำเนาคำสั่งแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี พร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้ชำระบัญชี
 - ๓.๒ สำเนาพระราชบัญญัติสหกรณ์ ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - ๓.๓ สำเนาใบสำคัญการจดทะเบียนนิติบุคคล
 - ๓.๔ สำเนาข้อบังคับสหกรณ์
 - ๓.๕ สำเนาคำสั่งเลิกสหกรณ์
 - ๓.๖ สำเนารายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน
 - ๓.๗ สำเนารายงานอนุมัติงบการเงิน
 - ๓.๘ สำเนางบแสดงฐานะทางการเงินสหกรณ์ ณ วันที่___ (ปัจจุบันก่อนวันยื่นคำร้อง)
 - ๓.๙ คำพิพากษาของศาลกรณีสหกรณ์ถูกฟ้องเป็นจำเลย หรือ หนังสือแจ้งหนี้จากเจ้าหนี้ (ถ้ามี)

ข้อแนะนำ - เอกสารทั้งหมดให้ผู้ชำระบัญชีรับรองความถูกต้องของเอกสาร
- ควรจัดทำ ๒ ชุด เพื่อยื่นต่อศาลล้มละลายกลาง และสำเนาฉบับให้เจ้าหน้าที่รับฟ้อง
ของศาลล้มละลายกลางแสดมภ์กลับไว้ให้ผู้ชำระบัญชีอีก ๑ ชุด

ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

1. ค่าธรรมเนียมศาล ๕๐๐ บาท ผู้ชำระบัญชีต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลในวันยื่นคำร้อง
2. เงินประกันค่าใช้จ่ายในคดี ๕,๐๐๐ บาท เงินส่วนนี้ผู้ชำระบัญชีต้องวางต่อศาลในขณะยื่นคำร้อง และหากว่าในการดำเนินคดีดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายคงเหลือ ศาลจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ชำระบัญชีรับค่าใช้จ่ายคืน โดยผู้ชำระบัญชีต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอรับค่าใช้จ่ายคืนต่อศาล
3. เงินประกันค่าใช้จ่ายในการบังคับคดี ๑๐,๐๐๐ บาท เงินส่วนนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าของคดีจะมีหมายแจ้งมายังผู้ชำระบัญชีอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้ชำระบัญชีนำเงินจำนวนดังกล่าวไปวางต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ณ กรมบังคับคดี ภายในเวลาที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนด

การติดตามความคืบหน้าของคดีภายหลังยื่นคำร้อง

๑. เมื่อผู้ชำระบัญชียื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรล้มละลาย ผู้ชำระบัญชีจะรอฟังคำสั่งศาลในวันยื่นคำร้อง หรือโทรสอบถามเจ้าหน้าที่ศาลในภายหลังผ่าน “ส่วนงานรับฟ้องคดีล้มละลาย 0-2141-1565” ก็ได้ ซึ่งในวันยื่นคำร้อง หากศาลพิจารณาคำร้องแล้วได้ความจริงว่า “ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว” ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๙ ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดตามมาตรา ๑๔ จากนั้น ศาลล้มละลายกลางแจ้งคำสั่งดังกล่าวไปยังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าของคดีโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดของจำเลยในราชกิจจานุเบกษา โดยผู้ชำระบัญชีสามารถติดตามประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในราชกิจจานุเบกษา ทางเว็บไซต์: <http://www.mratchakitcha.soc.go.th/> “ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ประกาศล่าสุด” หรือ ค้นหาชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ซึ่งการติดตามประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผ่านเว็บไซต์ดังกล่าวนี้ ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ต้องติดตามเป็นประจำทุกเดือน และภายหลังโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าของคดีจะมีหนังสือแจ้งมายังผู้ชำระบัญชีเพื่อทราบอีกครั้งหนึ่ง
๒. เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและโฆษณาคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา ถือว่าหน้าที่ของผู้ชำระบัญชีในการจัดการเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินต่างๆของจำเลย (สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร) ได้สิ้นสุดลงโดยอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินดังกล่าวตกไปยังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าของคดีแต่เพียงผู้เดียวตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๒๒ และเจ้าหนี้ของจำเลยที่ประสงค์จะขอรับชำระหนี้

ในคดี ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทั้งนี้ ผู้ชำระบัญชียังคงมีหน้าที่ต้องช่วยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวม จำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้และรับผิดชอบในบรรดาค่าธรรมเนียม ค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในคดีล้มละลายนั้น รวมทั้งต้องวางหลักประกันถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกร้อง ตาม มาตรา ๑๕๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

๓. เจ้าหนี้ซึ่งจะขอรับชำระหนี้ ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ฝ่ายคู่ความ ณ สำนักงานเลขาธิการ กรมบังคับคดี หรือ สำนักงานบังคับคดีซึ่งจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ ภายใน 2 เดือน นับแต่วันที่โฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ซึ่งเจ้าหนี้เหล่านี้ต้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด มิฉะนั้น จะไม่มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ทั้งนี้ ผู้ชำระบัญชีจะมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหนี้ของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทุกราย ทราบถึงคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเพื่อให้เจ้าหนี้อื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

4. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหมายแจ้งให้ผู้ชำระบัญชีวางเงินประกันค่าใช้จ่ายและนัดสอบสวน ผู้ชำระบัญชีเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของจำเลย พร้อมทั้งให้นำส่งสำเนาเอกสารตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ระบุไว้ตามหมาย ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ต้องไปวางเงินประกันค่าใช้จ่ายจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท กับให้ถ้อยคำเกี่ยวกับจำเลยพร้อมมอบเอกสารต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ผู้ชำระบัญชีได้รับหมาย ณ กองบังคับคดีล้มละลายกรมบังคับคดี หากผู้ชำระบัญชีไม่วางเงินประกันตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกร้องจะถือว่าผู้ชำระบัญชีหรือเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ขัดขืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นเหตุให้ศาลอาจมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายได้ ตามมาตรา ๑๓๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

5. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยสำนักงานบังคับคดีจังหวัดมีหมายแจ้งให้ผู้ชำระบัญชีปฏิบัติตามมาตรา 23 และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ตามกฎหมายดังกล่าวกำหนดให้ ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามแบบพิมพ์ศาล (ล.5) พร้อมทั้ง นำส่งเอกสารเกี่ยวกับกิจการของลูกหนี้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อประกอบการสอบสวน โดยผู้ชำระบัญชี มีหน้าที่ต้องนำส่งหลักฐานเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินไปให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ภายในกำหนด ๗ วัน นับแต่วันที่ผู้ชำระบัญชีได้รับหมาย ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะกำหนดวันนัดตรวจคำขอรับชำระหนี้ ให้ผู้ชำระบัญชีทราบไว้ในหมาย ซึ่งผู้ชำระบัญชีต้องไปตรวจคำขอรับชำระหนี้ ณ กองบังคับคดีล้มละลาย กรมบังคับคดี ภายในวันเวลาตามที่กำหนดไว้ในหมาย

6. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ประกาศนัดประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะมีหมายเรียกมายังผู้ชำระบัญชีเพื่อให้ผู้ชำระบัญชีร่วมประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก ภายในวันเวลาที่กำหนดไว้ในหมายฯ และประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทั้งนี้ ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ต้องไปประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก เพื่อปรึกษาว่าควรรายงานศาลขอให้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ และปรึกษาวิธีจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้โดยให้เจ้าหนี้มาแถลงเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบในวันนัดประชุมครั้งแรก หากผู้ชำระบัญชีไม่ไปร่วมประชุมเจ้าหนี้ตามหมายเรียกของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อแถลงเกี่ยวกับทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้ ถือว่าผู้ชำระบัญชีไม่ให้

การช่วยเหลือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจดำเนินการให้เป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ เป็นเหตุให้ศาลอาจมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายได้ ตามมาตรา ๑๓๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

7. ศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย หรือมีคำพิพากษาให้ล้มละลายและนัดไต่สวนผู้ชำระบัญชี แล้วแต่กรณี โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งผู้ชำระบัญชีต้องติดตามประกาศฯ เป็นประจำทุกเดือน ผ่านทางเว็บไซต์ : <http://www.mratchakitcha.soc.go.th/> “ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ประกาศล่าสุด” หรือติดตามประกาศ โดยค้นหาคำจากชื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยล้มละลายแล้ว ศาลจะกำหนดวันนัดไต่สวนผู้ชำระบัญชีโดยเปิดเผย ศาลจังหวัดซึ่งจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ ซึ่งผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ต้องไปให้การต่อศาลตามกำหนด ทั้งนี้ผู้ชำระบัญชีอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นไปแทนก็ได้ และเมื่อศาลจังหวัดได้ทำการไต่สวนผู้ชำระบัญชีเสร็จสิ้นแล้ว ศาลจังหวัดจะส่งประเด็นไปยังศาลล้มละลายกลางเพื่อมีคำสั่งต่อไป

ข้อควรระวังสำหรับผู้ชำระบัญชี

เนื่องจากผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวม จำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้และรับผิดชอบในบรรดาค่าธรรมเนียม ค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายในคดีล้มละลายนั้น รวมทั้งต้องวางหลักประกันถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกร้อง ตามมาตรา ๑๕๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ และเพื่อป้องกันไม่ให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย ตามมาตรา ๑๓๕ (๑) ผู้ชำระบัญชีต้องติดตามและปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

๑. ต้องติดตามประกาศเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นประจำทุกเดือน ผ่านเว็บไซต์ : ราชกิจจานุเบกษา <http://www.mratchakitcha.soc.go.th/> “ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ประกาศล่าสุด”

๒. ต้องวางเงินประกันตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกร้องให้ครบถ้วน ถ้าหากผู้ชำระบัญชีไม่วางเงินประกันค่าใช้จ่ายต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และหาเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์แทนไม่ได้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องขอให้ศาลสั่งยกเลิกการล้มละลาย เพราะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน ตามมาตรา ๑๕๕ ๑๕๖ และมาตรา ๑๓๕(๑)

๓. ผู้ชำระบัญชีต้องปฏิบัติตามหมายเรียก หมายนัดของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือหมายของศาล โดยเคร่งครัด ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหมาย

๔. ผู้ชำระบัญชีต้องไปเข้าร่วมประชุมเจ้าหนี้ครั้งแรก ไปให้การสอบสวนต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และต้องส่งเอกสารเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของลูกหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ร้องขอ ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ขอความอนุเคราะห์จากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แถลงปิดคดี

เพื่อให้การชำระบัญชีแล้วเสร็จตามกระบวนการทางกฎหมายล้มละลาย และสามารถถอนข้อสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียนได้ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ผู้ชำระบัญชีมีหนังสือถึงเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เจ้าพนักงานพิทักษ์แถลงปิดคดีต่อศาลล้มละลายกลาง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนภายหลังจากที่ศาลได้ทำการไต่สวนผู้ชำระบัญชีแล้ว และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้แบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งสุดท้าย หรือลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินจะให้แบ่ง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจทำรายงานแสดงกิจการและบัญชีรับจ่ายในคดียื่นต่อศาลและขอให้ศาลมีคำสั่งปิดคดีได้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา 133 วรรคแรก และหากศาลพิจารณารายงาน และบัญชีของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประกอบกับไม่มีเจ้าหนี้รายใดคัดค้าน ศาลจะมีคำสั่งให้ปิดคดีตามคำแถลงของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา 133 วรรคสอง

2. ติดตามคำสั่งศาลอนุญาตให้ปิดคดีตามคำแถลงของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผ่านทางเว็บไซต์ : <https://esv-cbc.coj.go.th/> “ระบบสารสนเทศเพื่อการสืบค้นข้อมูลคดีล้มละลาย” ซึ่งผู้ชำระบัญชีต้องลงทะเบียนเข้าในระบบดังกล่าวก่อน จึงจะสามารถดูข้อมูลคดีได้

- เมื่อลงทะเบียนในระบบแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีเข้าสู่ระบบ เพื่อค้นหาข้อมูลคดีโดยกรอกหมายเลขคดีดำ หรือ หมายเลขคดีแดง ซึ่งต้องตรวจสอบให้ตรงกันว่าเลขคดีนั้นตรงตามสำนวนคดีหรือไม่ เพื่อที่จะดูข้อมูลคดีว่าศาลมีคำสั่งปิดคดีในระบบแล้วหรือไม่ และหากปรากฏว่าศาลมีคำสั่งปิดคดีแล้วให้ผู้ชำระบัญชี ยื่นคำร้องขอคัดถ่ายสำเนาคำสั่งปิดคดีของศาล เพื่อประกอบการถอนข้อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

. การยื่นคำร้องขอคัดถ่ายสำเนาคำสั่งปิดคดีต่อศาลล้มละลายกลาง มี ๒ วิธี

2.1 ยื่นคำแถลงขอคัดถ่ายเอกสาร ตามแบบฟอร์มศาลล้มละลายกลาง (แบบฟอร์ม ๗.๒) โดยยื่นต่อศาลล้มละลายกลางโดยตรง จากนั้นรอฟังคำสั่งศาล หากศาลอนุญาตเจ้าพนักงานศาลจะคัดถ่ายสำเนาคำสั่งอนุญาตปิดคดีของศาลพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้ผู้ชำระบัญชี โดยผู้ชำระบัญชีต้องชำระค่าธรรมเนียมเอกสารฉบับละ ๕๐ บาท

๒.2 ยื่นคำร้องผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระบบ Cios เว็บไซต์ : <https://cios.coj.go.th/> โดยผู้ชำระบัญชีต้องลงทะเบียนใช้งานระบบ และเมื่อลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์แล้วให้ผู้ชำระบัญชีไปยืนยันตัวตนที่ศาลยุติธรรมทั่วประเทศ วิธีนี้ไม่ต้องเดินทางไปคัดถ่ายสำเนาเอกสารที่ศาลล้มละลายกลาง

- หลังจากยืนยันตัวตนที่ศาลแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชียื่นคำขอติดตามคดีล่วงหน้า ในระบบ Cios

โดยเลือกเมนู : คดีที่เกี่ยวข้อง ☐ ยื่นคำขอติดตามคดีล่วงหน้า ☐ เลือกศาลล้มละลายกลาง ☐ กรอกเลขคดีให้ถูกต้อง พร้อมแนบสำเนาคำสั่งนายทะเบียน เรื่องแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ชำระบัญชีเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความเกี่ยวข้องกับคดี กดบันทึกและรอเจ้าหน้าที่ศาลอนุมัติในระบบฯ (1 – 3 วันทำการ)

- เมื่อเจ้าหน้าที่อนุมัติให้ติดตามคดีในระบบแล้ว ผู้ชำระบัญชียื่นคัดถ่ายสำนวนคดีผ่านระบบ cios โดยเลือกเมนู : ขอคัดถ่ายสำนวนคดี เลือก “รับเอกสารในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์” ให้เลือกศาลล้มละลายกลาง

กรอกข้อมูลคดีและรายการเอกสารที่จะขอคัดถ่ายจากศาล จากนั้นกดยื่นคำร้อง รอเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ (1 – 3 วันทำการ)

- เจ้าหน้าที่อนุมัติและอัปโหลดไฟล์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ลงในระบบ ผู้ชำระบัญชีอัปโหลดไฟล์ในระบบ และจัดพิมพ์เอกสารออกมาเพื่อประกอบการขอถอนข้อสทรรณ์ออกจากทะเบียนต่อไป ทั้งนี้ไฟล์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ขอคัดถ่ายจากระบบ Cios ถือเป็นเอกสารที่ได้รับรองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และใช้แทนต้นฉบับได้ ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการจัดทำสารบบความสารบบคำพิพากษา และการรวบรวมเก็บรักษาเอกสารในสำนวนความในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๖ ทั้งนี้ จะต้องขอรับไฟล์เอกสารดังกล่าวในระบบ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ส่งข้อมูลลงในระบบ

- เมื่อผู้ชำระบัญชี ได้คัดถ่ายสำเนาคำสั่งศาลอนุญาตให้ปิดคดีตามคำแถลงของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหนังสือแจ้งรายงานการปิดคดีมายังผู้ชำระบัญชีแล้ว ผู้ชำระบัญชี ส่งมอบบรรดาสมุดบัญชีและเอกสารการชำระบัญชีเพื่อประกอบการขอถอนข้อสทรรณ์ออกจากทะเบียน เสนอต่อนายทะเบียนเพื่อพิจารณา

ประมาณการค่าใช้จ่ายในการร้องขอให้ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรล้มละลาย

ค่าใช้จ่ายนับแต่วันยื่นคำร้องจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งปิดคดี ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ชำระบัญชี, นิติกร, และพนักงานขับรถยนต์ ต่อครั้ง นับระยะทางจากจังหวัดมหาสารคาม ไปยังศาลล้มละลายกลาง มีรายละเอียด ดังนี้

ค่าใช้จ่ายส่วนที่ ๑ : ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลาง (จำนวน ๑ ครั้ง) กรณีเดินทางไปยื่นต่อศาลล้มละลายกลาง โดยตรง

- ค่าเบี้ยเลี้ยง 240 ต่อวัน/คน
- ค่าเช่าที่พักเหมาจ่าย 600 / คน / วัน
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (กิโลเมตรละ 5 บาท ระยะทางไป - กลับ) ประมาณ 1,000 กม.ๆ ละ 5 บาท เป็น เงิน 5,000 บาท
- ค่าทางด่วน 165 บาท (จ่ายตามจริงโดยอ้างอิงจากใบเสร็จค่าทางด่วน) ทั้งขาไป - ขากลับ

ค่าใช้จ่ายส่วนที่ ๒ : ค่าใช้จ่ายในการติดต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ กรมบังคับคดี (กรณีมีรายการทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก จำนวนครั้งในการเดินทางไปติดต่อ จพท.ประมาณ 6-7 ครั้ง/คดี)

- ครั้งที่ 1 ติดต่อกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อบริหารจัดการทรัพย์สิน
- ครั้งที่ 2 ติดต่อกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อขอทราบรายการทรัพย์สิน/หนี้สินของสหกรณ์ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
- ครั้งที่ 3 ติดต่อกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อขอทราบรายการหนี้สินของเจ้าหนี้สหกรณ์ที่ชำระบัญชี
- ครั้งที่ 4 เพื่อร่วมประชุมกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเจ้าหนี้ครั้งแรก

จากรายละเอียดดังกล่าว สามารถคำนวณค่าใช้จ่ายได้ ดังนี้

- ค่าเบี้ยเลี้ยง จำนวน ๓ คน/๒ วัน/ครั้ง รวม ๔ ครั้ง = ๑,๔๔๐.บาท x ๔ ครั้ง เป็นเงิน ๕,๗๖๐ บาท
- ค่าที่พัก จำนวน ๓ คน/๑ วัน/ครั้ง รวม ๔ ครั้ง = ๒,๔๐๐ บาท x ๔ ครั้ง เป็นเงิน ๙,๖๐๐ บาท
- ค่าน้ำมัน ครั้งละ ๕,๐๐๐ บาท รวม ๔ ครั้ง = ๕,๐๐๐ บาท x ๔ ครั้ง เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท
- ค่าทางด่วน ครั้งละ ๑๖๕ บาท รวม ๔ ครั้ง = ๑๕๖ บาท x ๔ ครั้ง เป็นเงิน ๖๖๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๓๖,๐๒๐ บาท

คดีล้มละลาย ๑ คดี ใช้งบประมาณ (กรณีไม่ยุ่งยาก) เท่ากับ ๑ + ๒ = ๔๖,๐๒๕ บาท

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการร้องขอให้ศาลให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรล้มละลายแต่ละคดีนั้น ขึ้นอยู่กับระยะทางการเดินทางจากต้นทางไปยังศาลล้มละลายกลาง จำนวนทรัพย์สินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และความยุ่งยากในการดำเนินการรวบรวมและจัดการทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และอัตราการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๖๕

ประมาณการค่าใช้จ่ายในการยื่นคำร้องขอให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรล้มละลายข้างต้น อ้างอิงจาก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรมหาสารคาม จำกัด ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากนางศุภกาย เล็กศรีณยพงษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ในฐานะผู้ชำระบัญชีชุมนุมสหกรณ์การเกษตรมหาสารคาม จำกัด